

med Forslag om, at den kunde blive fortsat, muligvis under andre Former; man pegede i saa Henseende hen paa Mejerierne. Den daværende Minister lovede at tage Spørgsmaalet under Overvejelse, og der blev nedsat et lille Udvalg, som han lod undersøge Sagen. Dette Udvalg afgav en Betænkning til Landbrugsministeren, og i denne blev det netop anbefalet, at man søgte at faa Udlaansvirksomheden taget op igen under andre Former, nemlig i Tilknytning til Andelsselskaberne her i Landet. Der er imidlertid ikke senere blevet noget ud af Sagen. Ingen af de senere Landbrugsministre har taget den op, og jeg vil for øvrigt erkende, at Trangen til denne Udlaansvirksomhed neppe er saa stærk i Øjeblikket, som den var i 1898. Jeg tror, Forholdene indenfor Landbruget i Øjeblikket er saadanne, at der ikke er saa stærk Trang som i 1898 til den Slags midlertidige Laan. For saa vidt kan det jo begrunde, at man ikke for Tiden tager Spørgsmaalet op til Løsning. Jeg vil endelig tilføje, at hvis man ude i Landbruget ønsker, at de landøkonomiske Forskudsforeninger skal fortsættes, saa kan det jo egentlig ogsaa meget godt finde Sted, uden at Staten yder sin Støtte dertil. Der kan i det højeste være Tale om, at man kommer til at betale $\frac{1}{2}$ pCt. mere i Rente, og det er efter min Mening ikke det afgørende, om man skal betale $\frac{1}{2}$ pCt. mere eller mindre i Rente, men det afgørende her er, at man ønsker at kunne faa Laan uden at skulle behøve at gaa til Venner, Bekendte og Naboer for at faa dem til at være Kautionsister for et saadant Laan. I den Henseende har de landøkonomiske Forskudsforeninger virket godt, og de kan meget godt fortsætte deres Virksomhed, selv uden at Staten yder sin Støtte dertil, og selv uden at Staten gennem Stats-Laanefonden yder Laanene. Jeg tror ogsaa, at Forholdet er det, at de fleste Steder, hvor der er landøkonomiske Forskudsforeninger, vil de blive fortsatte, selv efter at Statslaanene er tilbagebetalt.

K. M. Klausen: Det glædede mig at høre det ærede Medlem fra Holbæk (Tange). Det er jo underligt, naar der her i Tinget sidder saa mange Husmænd, og Talen netop er om Spørgsmaal, som har saa stor Interesse for Husmændene, at alle disse sidder saa stille som Mus og ikke har et Ord at skulle have sagt. Men nu hørte vi altsaa en Husmand — og det endda en forhenværende Tillids-

mand for Husmandsorganisationerne — tage Ordet, og han sagde, at han havde Sympati for, at Bevillingen til Præmier til Husmændene forhøjedes med 15,000 Kr., men stemme for denne Forhøjelse vilde han rigtignok ikke. Det vil sikkert glæde Husmændene rundt om i Landet, at de lar en Repræsentant her, som har Sympati for dem og for dette Forslag — men søm ganske vist ikke vil stemme for det. Og hvorfor vil det ærede Medlem ikke stemme for Forslaget? Fordi Husmændene ikke har indsendt et Andragende. Som om det var nødvendigt! Mon der er nogen om helst, der tvivler om, at der er en eneste Husmand i Danmark, der ikke ønske at faa denne Beviling forhøjet med de 15,000 Kr.? Men kommer det kun an paa det, vil det vist være meget nemt igennem Husmandsorganisationerne hurtigt at faa skaffe et saadant Andragende. De er imidlertid overflødig, thi det kan nan være saa sikker paa som overhovedet paa noget, at Husmændene meget ønske at faa denne Beviling forhøjet.

Men saa er der det andet Spørgsmaal, Spørgsmaalet om DriftsLaanene. Deroreligger der jo et Andragende. Her i det ærede Medlem fra Holbæk altsaa tidsstillet. Det er endda muligt, at detrede Medlem endnu var Tillidsmand indenfor Husmændenes Kreds ovre paa Fyn — det er jo noget, siden han var det — den Gang denne Sag var til Behandling, og maaske han selv var med til at befale det Andragende, der blev indsdit til Landbrugsministeren, som ikke ed et eneste Ord vil oplyse om, hvorfor den ikke har værdiget det noget Svar.

Hvad angaar de landøkonomiske Forskudsforeninger, vil jeg sige, at (nytter jo ikke noget at henvise Husmændene til dem. Det er en Kendsgerning at Husmænd kun i ringe Grad har kunnet finde Optagelse i disse Foreninger. (P. Th. Nielsen: 45 pCt. af Medlemmerne er Husmænd!). Ja, Husmænd og Husmænd er to vidt forskellige Ting. Herrerne i Jylland regner Folk som Husmænd, som vi paa Øerne absolut vilde regne til Gaardmændenes Klasse. Men Husmænd har i mange Tilfælde overfor sig beklaget sig over, at de ikke kunde faa Lov til at være Medlemmer af Forskudsforeningerne, fordi man indenfor dem har solidarisk Ansvar og ikke ønsker at faa gøre med dem, som man mener ikke er solide og sikre nok i Pengesager. da er det ogsaa naturligt, at Husmændene søger at danne deres egne Laanforeninger. Det